

**Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding hbo-bachelor
Culturele en Maatschappelijke Vorming van de NHL Hogeschool**

	Gegevens	
datum	10 juni 2013	Naam instelling : NHL Hogeschool
onderwerp	Besluit accreditatie hbo-bachelor	Naam opleiding : hbo-bachelor
	Culturele en Maatschappelijke Vorming van de NHL Hogeschool (001344)	Culturele en Maatschappelijke Vorming (240 ECTS)
uw kenmerk	01.06.03	Datum aanvraag : 27 december 2012
ons kenmerk	NVAO/2131890/SL	Variante opleiding : voltijd, deeltijd
bijlagen	3	Afstudeerrichtingen : Cultuurparticipatie en Samenlevingsopbouw
		Locatie opleiding : Leeuwarden
		Datum goedkeuren panel : 24 april 2012
		Datum locatiebezoeken : 12 en 13 juni 2012
		Datum visitatierapport : december 2012
	Beoordelingskader	
	3	Beoordelingskader voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523).

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in het visitatierapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding voldoende heeft bevonden.

Advies van het visitatiepanel

Samenvatting bevindingen en overwegingen van het panel.

Het visitatiepanel concludeert op basis van de visitatie dat de hbo-bacheloropleiding Culturele en Maatschappelijke Vorming van de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden onderwijs van voldoende kwaliteit verzorgt.

De opleiding Culturele en Maatschappelijke Vorming (CMV) leidt studenten op tot een beginnend, innovatief beroepsbeoefenaar binnen het domein Samenlevingsopbouw of Cultuurparticipatie. Deze specialisatie is vormgegeven in een verplichte beroepsspecifieke minor in studiejaar 4. Het competentieprofiel is in overeenstemming met het landelijke opleidingsprofiel en in overleg met het (landelijke) werkveld tot stand gekomen. Het eindniveau van de opleiding is vastgelegd in negen competenties, die in drie gebieden vallen, namelijk: werken met cliënten, werken in en vanuit een organisatie en werken aan eigen professionaliteit. De negen competenties zijn binnen de NHL voor de opleiding CMV, Maatschappelijk Werk en Dienstverlening (MWD) en Pedagogiek identiek, maar de uitwerkingen in indicatoren bij de competenties een tot en met drie, brengen het beroepsspecifieke voor CMV aan. Het competentieprofiel is actueel en passend, en de opleiding realiseert zich dat continue oriëntatie op veranderingen in het werkveld van belang blijft. Het panel ondersteunt de blijvende aandacht van de opleiding voor ook de verdieping en verrijking van het CMV-specifieke deel van de opleiding. Het panel beoordeelt standaard 1 als voldoende.

Programma

De opleiding CMV bestaat uit een major en twee minoren. De major bestaat uit een propedeuse (eerste jaar) en twee vervolgjaren waarin studenten kennis maken met het gehele werkveld van Social Work. Aan het einde van de propedeuse wordt de definitieve keuze voor de opleiding gemaakt: CMV, MWD of Pedagogiek. De student vervolgt de opleiding vanuit het kader van de gekozen studierichting, waarbij de opleiding inspeelt op actuele ontwikkelingen binnen het beroep en de samenleving. De literatuurlijst bevat actuele literatuur en is van voldoende niveau. De vakliteratuur heeft echter een minder internationale oriëntatie dan de beleidsliteratuur en onderzoeks- (methodologische) literatuur. Het programma biedt voldoende gelegenheid om aan onderzoek en onderzoeksvaardigheden in relatie tot het relevante werkveld te werken, en om aan de CMV beroepsvaardigheden te werken. Het programma is daarmee voldoende CMV-specifiek. Het panel beoordeelt standaard 2 als voldoende.

Het programma voor CMV bestaat uit vier perioden, die zijn opgebouwd volgens een vast stramien en een vaste studielast. De studenten volgen een deel van de vakken samen met MWD- en Pedagogiekstudenten. Veel vakken zijn dus meer algemene Social Work-vakken, waarbij CMV-studenten vanuit hun CMV-perspectief invulling moeten geven aan deze vakken. De CMV-specifieke vakken worden door CMV-docenten gegeven.

Het programma heeft een adequate horizontale en verticale samenhang en alle relevante onderdelen, inclusief stage/praktijk, komen voldoende aan bod. Hiermee worden de eindkwalificaties nagestreefd. Het panel beoordeelt standaard 3 als voldoende.

De opleiding CMV hanteert, in aansluiting op het competentiegericht opleiden, een leerlijnen- model. Hierin worden vijf leerlijnen onderscheiden: integrale leerlijn, praktijkleerlijn, conceptuele leerlijn, vaardigheidslijn en studieloopbaanlijn. Het panel constateert dat de opleiding een duidelijk didactisch concept op basis van leerlijnen hanteert en die leerlijnen voor de studenten zichtbaar vertaald heeft naar programmaonderdelen en werk- en toetsvormen. Het panel beoordeelt standaard 4 als goed.

De CMV-opleiding hanteert de wettelijk vastgestelde instroomeisen. Het proces van inschrijving en toelating wordt bewaakt door een drietal instroomcoördinatoren, die onder

Pagina 3 van 10 verantwoordelijkheid staan van de examencommissie. Innovatieve en ondernemende studenten die om meer uitdaging vragen, kunnen deelnemen aan het NHL-Excellentie-programma. Studenten waarderen de instroomprocedure als positief. Het panel beoordeelt standaard 5 als voldoende.

Het panel heeft bij de bestudering van de documenten en in de gesprekken geconstateerd, dat de opleiding voldoende oog heeft voor het adequaat bewaken van de studeerbaarheid van het programma. De combinatie van ingebouwde drempels met voldoende contacturen, oog voor verschillen tussen studenten en met een systematische evaluatie onder studenten en docenten, maakt dat de opleiding geen structurele problemen met de studeerbaarheid ondervindt. Dit beeld is bevestigd in de gesprekken met docenten en studenten. Het panel beoordeelt standaard 6 als goed.

De opleiding voldoet met de 240 ECTS aan de wettelijke eisen. Het panel beoordeelt standaard 7 als voldoende.

Personeel

In het HRM-beleidsplan 2012-2015 zijn de ambities, op het gebied van het in dienst houden van vitale, competente en gemotiveerde medewerkers, geformuleerd. In 2012 wordt er een Meerjarenpersoneelsplan voor de afdeling Welzijnsopleidingen opgesteld. De gemiddelde leeftijd van de docenten is relatief hoog. De verdere toename van instromende studenten maakt het mogelijk om te letten op de instroomleeftijd van docenten, maar ook om te selecteren op opleidingsniveau. Vanaf 2012 geldt als voorwaarde voor indiensttreding dat nieuwe docenten over een relevante mastergraad beschikken en binnen twee jaar de Pedagogisch-Didactische bekwaamheid behalen. Bijscholing is onder andere mogelijk via de NHL Professionaliseringsacademie. Het panel beoordeelt standaard 8 als goed.

De opleiding beschikt over docenten die in staat zijn de opleiding CMV goed te verzorgen. Docenten beschikken over voldoende relevante en recente vakkennis. De meerderheid van de docenten beschikt over specifieke onderzoeksvaardigheden. Er wordt voldoende geïnvesteerd in de kwaliteit van docenten.

CMV-studenten waarderen de CMV-docenten ruim voldoende en typeren hun docenten als vernieuwend, innovatief en over veel kennis beschikkend. Het panel beoordeelt standaard 9 als voldoende.

In het wekelijks operationele overleg van management en opleidingscoördinatoren, is de personeelsformatie, planning en roostering een regelmatig terugkerend bespreekpunt. Navraag naar de werkdruk leert dat de CMV-docenten deze acceptabel vinden, mede omdat zij veel op basis van hun eigen voorkeuren ingezet worden en dat werkt extra motiverend. Het panel beoordeelt standaard 10 als voldoende.

Voorzieningen

De NHL Hogeschool is sinds januari 2010 gevestigd in een nieuw gebouw aan de Rengerslaan. Over het algemeen zijn docenten en studenten positief over de voorzieningen. In de zomer van 2012 werd er van een ruimte van de docentwerkplekken, een ontmoetingsplek voor docenten en studenten gecreëerd. Het panel heeft tijdens de rondleiding geconstateerd dat de algemene en specifieke CMV-voorzieningen van voldoende niveau zijn. Het panel waardeert het positief dat de opleiding in 2012-2013

Pagina 4 van 10 samen met de studenten een verbeterplan opstelt en uitvoert voor de beschikbaarheid van studentwerkplekken en ict-faciliteiten. Het panel beoordeelt standaard 11 als voldoende.

Docenten zijn specifiek geschoold voor begeleidingstaken en vrijwel alle docenten zijn als begeleider actief. Het panel constateert dat de opleiding de tools inzet die in het kader van studiebegeleiding verwacht mogen worden. Dit geldt ook voor de informatievoorziening. Zowel studenten als docenten zijn positief over de ingezette middelen. Het panel beoordeelt standaard 12 als goed.

Kwaliteitszorg

Het NHL-systeem voor kwaliteitszorg is gebaseerd op zowel het EFQM-model als het accreditatiekader van de NVAO. In het afdelingsjaarplan van het Instituut Zorg en Welzijn worden de resultaten van de evaluaties van de diverse kwaliteitsobjecten als doelstelling opgenomen. De opleiding heeft voldoende evaluatie-instrumenten en loopt in de pas met de NHL Hogeschool en landelijke studentenwaarderingen van onderwijsbeoordelingen. Het panel beoordeelt standaard 13 als voldoende.

De opleiding CMV vertaalt evaluatie-uitkomsten naar concrete verbetermaatregelen door evaluatiegegevens te bespreken met belanghouders, met als doel meer inzicht te verkrijgen in de achtergronden van de gesignaleerde knelpunten en gezamenlijk op zoek te gaan naar passende verbeterscenario's. Er zijn aantoonbaar verbetermaatregelen uitgevoerd, die in lijn zijn met de streefdoelen. Docenten geven aan dat de afspraken door iedereen nog beter nagekomen mogen worden. Het panel onderschrijft deze opvatting en voegt daar aan toe dat nog niet elke individuele docent er voldoende van doordrongen lijkt te zijn, dat bepaalde veranderingen noodzakelijk zijn. Het panel beoordeelt standaard 14 als voldoende.

Het panel constateert, mede op basis van bestudeerde notulen, dat de opleiding alle relevante partijen bij kwaliteitszorg betreft en dat de meningen van de belanghouders zichtbaar meetellen in het vaststellen en uitvoeren van verbetermaatregelen. Het panel beoordeelt standaard 15 als voldoende.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Het panel stelt vast dat het eindniveau van de CMV-afgestudeerden van voldoende hbo-bachelorniveau is en dat de docenten over het algemeen passende beoordelingen geven. De opleiding CMV conformeert zich aan het Welzijnsopleidingen Toetsplan 2011-2012. De examencommissie van de opleiding CMV heeft sinds 1 september 2011 een Toetscommissie ingesteld die de kwaliteit van toetsing vooraf en beoordelingen van de afgenomen toetsen achteraf borgt. De Toetscommissie kijkt tevens achteraf, steekproefsgewijs, de kwaliteit van beoordelingen om zo intersubjectiviteit en kwaliteit te borgen. Het panel heeft verschillende toetsen ingezien en is van oordeel dat deze adequaat en voldoende gevarieerd zijn. De kwaliteit van de portfolio's kan verder toenemen door conceptualisering meer tot zijn recht te laten komen en verbanden te leggen tussen het praktische niveau (uitvoerend niveau) en het meso-macro niveau (handelen op coöperatief, beleids- en maatschappelijk niveau). Daarnaast kan bij een deel van de studenten nog een grote slag gemaakt worden met betrekking tot het taalniveau. De opleiding geeft aan dat correct taalgebruik met ingang van het nieuwe studiejaar een van de sluiscriteria wordt voor deelname aan het afsluitende assessmentgesprek. De beoordeling van minoren gebeurt aan de hand van het protocol: Uitvoering minor-assessmentgesprek en voorbereiding daarvan. De assessoren vullen een evidentiematrix in en hanteren het minorspecifieke beoordelingsformulier. De beoordeling is altijd voorzien van feedback en de student krijgt

Pagina 5 van 10 altijd een kopie van de beoordeling, zo stelt de opleiding in de Kritische Reflectie en in de gevoerde gesprekken.

Het panel heeft van het systeem van toetsing kunnen vaststellen dat het in het verleden niet optimaal gefunctioneerd heeft. Zo constateert het panel dat de bewijsstukken, zoals die volgens de handleiding horen bij de beoordeling van de minoren, vaak ontbraken en dat het overgrote deel van de door de docenten gegeven feedback op de studentproducten, onvoldoende traceerbaar was. De opleiding had, op het moment van het visitatiebezoek, zelf ook al de conclusie getrokken dat het geheel van afstuderen strakker aangetrokken moest worden. De opleiding heeft naar het oordeel van het panel de borging van het afstuderen in de goede richting gestuurd door de introductie van het eindsassessment, de grotere afstemming tussen assessoren en het gegeven dat de opleiding de eigenaar van het portfolio is. Het panel beoordeelt standaard 16 als voldoende.

Aanbevelingen

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen van het panel.

Besluit

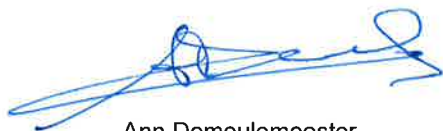
Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, tweede lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de NHL Hogeschool te Leeuwarden in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 23 april 2013 naar voren te brengen. Bij e-mail van 16 mei 2013 heeft de instelling gereageerd op het voornemen tot besluit. Dit heeft geleid tot aanvulling van bijlage 2 in het definitieve besluit.

De NVAO besluit accreditatie te verlenen aan de hbo-bachelor Culturele en Maatschappelijke Vorming (240 ECTS; variant: voltijd, deeltijd; locatie: Leeuwarden) van de NHL Hogeschool te Leeuwarden. De opleiding kent de volgende afstudeerrichtingen: Cultuurparticipatie en Samenlevingsopbouw. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2014 en is van kracht tot en met 31 december 2019.

Den Haag, 10 juni 2013

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie

Ann Demeulemeester
(vicevoorzitter)

Pagina 6 van 10 Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Onderwerp	Standaarden	Beoordeling door het panel <i>voltijd</i>	Beoordeling door het panel <i>deeltijd</i>
1. Beoogde eindkwalificaties	1. De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	V	V
2. Programma	2. De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.	V	V
	3. De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.	V	V
	4. De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.	G	G
	5. Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.	V	V
	6. Het programma is studeerbaar.	G	G
	7. De opleiding voldoet aan wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en de duur van het programma.	V	V
	3. Personeel	8. De opleiding beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid.	G
9. Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.		V	V
10. De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma.		V	V
4. Voorzieningen	11. De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.	V	V
	12. De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.	G	G
5. Kwaliteitszorg	13. De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.	V	V
	14. De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan realisatie van de streefdoelen.	V	V
	15. Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken.	V	V
6. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	16. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.	V	V
Opleiding als geheel		V	V
Eindoordeel		V	V

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende (O), voldoende (V), goed (G) of excellent (E). Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

Tabel 1: Uitval uit het eerste jaar

Het aandeel van het totaal aantal voltijd bachelorstudenten (eerstejaars ho) dat na één jaar niet meer bij de opleiding staat ingeschreven, zo mogelijk voor de laatste zes cohorten.

Cohort	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Uitval vt	46,7%	69,2%	41,7	71,4%	47,1%	28,3%	39,6%
dt	25%	nvt	100%	0%	0%	50%	16,7%

Tabel 2: Uitval uit de bachelor

Het aandeel van de voltijd bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studieduur zonder het diploma te hebben behaald alsnog uitvalt uit de opleiding, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

Cohort	2005	2006	2007
Uitval vt	25...%	50%	35,7...%
dt	33%	nvt	nvt

Tabel 3: Rendement

Het aandeel van de voltijd bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat het bachelordiploma haalt in de nominale studieduur + één jaar, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

Cohort	2005	2006	2007
Rendement vt	62,5%	50%	57,1%
dt	100%	nvt	nvt

Tabel 4: Docentkwaliteit

Het aandeel docenten (OP) met een master en het aandeel docenten met een PhD in het totaal aantal docenten (OP). Bij docenten gaat het om personen (niet formatieplaatsen), ongeacht de aard van hun dienstverband (voltijd/deeltijd, tijdelijk/vast). Docenten zijn als docerend/onderwijzend personeel in de administratie opgenomen. Studentassistenten en tutoren worden bij deze indicator niet als docent meegeteld.

Graad	MA	PhD
Percentage	52%	2%

De verhouding tussen het totaal aantal ingeschreven voltijd studenten en het totaal aantal fte's aan onderwijzend personeel van de opleiding in het meest recente studiejaar. Het betreft hier het aantal fte's aan onderwijzend personeel, dat is toe te schrijven aan de uitvoering van onderwijsactiviteiten. Bij freelance/ingehuurde docenten gaat het eveneens om het aantal uren voor onderwijsactiviteiten dat deze docenten zijn ingeschakeld voor de betreffende opleiding.

Ratio	1:31
-------	------

Tabel 6: Contacturen

Het gemiddeld aantal klokuren per week aan geprogrammeerde contacturen, voor ieder jaar van de opleiding.

Een contactuur is een onderwijsuur waarbij een docent fysiek aanwezig is. Een docent is een persoon die onderwijs verzorgt in dienst van de onderwijsinstelling (inclusief studentassistenten en tutoren). Onder contacttijd vallen onder meer hoor- en werkcolleges, studiebegeleiding, stagebegeleiding, tentamens en examens, en ook studieloopbaanbegeleiding, voor zover de instelling die voor alle studenten heeft geprogrammeerd. Bij de berekening van contacturen per week wordt het totaal aantal klokuren dat per jaar wordt geprogrammeerd door een opleiding gebruikt als grondslag, uitgaande van het aantal weken per jaar (bijvoorbeeld 42 weken) dat de opleiding besteedt aan onderwijsactiviteiten. Tijd voor zelfstudie, stages/werkplekleren en (onbegeleide) tijd voor afstudeeronderzoek en scriptie behoort niet tot de contacttijd.

Studiejaar	1	2	3	4
Contacturen	12	11	4	4

Eventuele toelichting

Het individueel consulteren van docenten, het werken in werkgroepen en commissies en het volgen van extra aanbod via het NHL-Learning Centre, zijn buiten beschouwing gelaten.
--

- drs. C.J.M. van Dongen, (voorzitter) is hoofd opleiding Culturele en Maatschappelijke Vorming aan de Avans Hogeschool;
- C.M. Pollmann, (lid) is werkzaam vanuit de eigen BV als (interim) manager in de functie van directie arbeidsvoorziening Nijmegen;
- dr. M. Stam, (lid) is leider onderzoeksprogramma Outreachend werken, preventie en herstel Kenniscentrum Social Work Hogeschool van Amsterdam
- M. Starrenburg, (student-lid) student Culturele en Maatschappelijke Vorming aan de Hogeschool Utrecht.

Het panel werd ondersteund door M. Snel, secretaris (gecertificeerd).